

دانشگاه ملی ایران
دانشکده حقوق

موضوع رساله
(اقرار در حق - وق کیف - ری)

ببراهنمائی
جناب آقای دکتر جاوید صلاحی

نگارش
ولی اله علاءدین گلستانه

فارغ التحصیل دوره فوق لیسانس حقوق جزا

" اقرار در حقوق کیفری "

فهرست مطالب و مندرجات

صفحه	موضوع
۸	پیشگفتار
۱۱	کلیات
۱۴	فصل اول - (سابقه و سیرتاریخی) :
۱۴	بخش یکم - سوابق اقرار در رازمنه قدیم
۱۴	۱- اقرار در حقوق رم
۱۴	۲- اقرار در حقوق ایران باستان
۱۴	الف - دوران فرمانروائی مادها
۱۵	ب - دوران پادشاهی هخامنشیان
۱۶	ج - دوران حکومت اشکانیان
۱۶	د - دوران پادشاهان ساسانی
۱۸	بخش دوم - اقرار در حقوق اسلام
۱۸	۱- قرآن مجید
۱۶	۲- سنت
۲۰	۳- اجماع
۲۰	۴- عقل
۲۱	فصل دوم - (تحول اقرار در رازمنه قدیمه و ارزش و اهمیت آن) :
۲۱	۱- دوره قدیم یا دوره ابتدائی

صفحه	موضوع
۲۲	۲- دوره مذهبی
۲۲	۳- دوره دلائل قانونی
۲۵	۴- دوره دلائل معنوی یا ایمان قاضی
۲۵	۵- دوره علمی
۲۷	۶- نتیجه
۳۰	فصل سوم : (منابع اقرار کیفری در حقوق امروز) :
۳۰	۱- قوانین و مقررات جزائی کشورهای جهان
۳۱	۲- رویه قضائی
۳۳	۳- دکترین و عقاید و آراء و نظریات دانشمندان و نویسندگان و متفکرین حقوق جزا در دنیا
۳۵	فصل چهارم : (تعریف ، فلسفه ، ماهیت و ارکان اقرارها) :
۳۵	اول - تعریف اقرار
۴۱	دوم - فلسفه اقرار
۵۰	سوم - ماهیت کیفری اقرار
۵۳	چهارم - ارکان اقرار :
۵۵	الف - اقرارکننده باید عاقل باشد
۵۸	ب - اقرارکننده باید قاصد باشد :
۵۶	۱- اقرار شخص مست
۶۲	۲- اقرار شخص خفته

صفحه	موضوع
۶۳	۳- اقرار شخص بیهوش
۶۴	۴- اقرار شخص در حال اشتباه
۶۴	ج - اقرارکننده باید مختار باشد
۶۷	فصل پنجم - (اصالت در اقرار)
۶۸	فصل ششم - (اقسام اقرار) :
۶۸	بخش یکم : اقرار صریح و اقرار ضمنی
۶۸	الف - اقرار صریح
۶۸	ب - اقرار ضمنی
۷۰	بخش دوم - اقرار کلی و اقرار جزئی
۷۱	بخش سوم - اقرار بدخواه و اقرار در مقابل سؤال
۷۱	بخش چهارم - اقرارهای ساده ، اقرارهای مقید و مرکب
۷۲	بخش پنجم - اقرار شفاهی و اقرار کتبی :
۷۲	۱- اقرار شفاهی
۷۴	۲- اقرار کتبی
۷۶	بخش ششم - اقرار در دادگاه و اقرار در خارج از دادگاه :
۷۸	۱- اقرار در دادگاه .
۷۸	۲- اقرار در خارج از دادگاه .
۷۹	بخش هفتم - اقرار حقیقی و اقرار غیر حقیقی

صفحه	موضوع
۸۱	فصل هفتم - (خصوصیات اقرار در امور جزائی و وجه افتراق آن با مورد نی) :
۸۱	۱- اقرار در امور جزائی برعکس امور حقوقی قابل انکار است
۸۲	۲- اقراریه تنهائی در امور جزائی برعکس مورد نی دلیل و حجت قاطع بشمار نمی آید
۸۳	۳- اقرار در امور جزائی برخلاف مورد نی قابل تفکیک و تجزیه است
۸۶	فصل هشتم - (وسایل تحصیل اقرار)
۸۶	۱- بازجویی و استنطاق از متهم برای تحصیل اقرار
۹۶	۲- تحصیل اقرار از متهم بجزیر و شکنجه
۹۹	۳- طرق و وسایل علمی تحصیل اقرار از متهم
۱۰۲	فصل نهم - (شرایط اقرار صحیح و ارزش و آثار آن) :
۱۰۲	الف - کلیات
۱۰۴	ب - اعتبار اقرار در ادغامهای انگلستان
۱۰۵	ج - آثار اقرار در باره اشخاص
۱۰۷	فصل دهم - (نظر کلی بتوانین و رویه های قضائی ایران راجع به اقرار در امور جزائی)
۱۰۷	بخش یکم : اول - قوانین ماهوی
۱۰۷	۱- از قانون مجازات عمومی ایران

صفحه	موضوع
۱۰۷	الف - راجع به : تخفیف مجازات و سقوط تعقیب (مواد ۴۰ و ۴۵)
۱۰۸	ب - راجع به جنحه و جنایت برضد امنیت داخلی مملکت (ماده ۷۸)
۱۰۸	ج - راجع به جنحه و جنایت برضد آسایش عمومی - در سکه قلب مصوب تیر ۱۳۴۶ (ماده ۹۶)
۱۰۹	د - راجع به جعل و تزویر (ماده ۱۰۱)
۱۰۹	ه - راجع به تعديات مأمورین دولت نسبت با افراد (ماده ۱۳۱)
۱۰۹	و - راجع به اجتماع و مواضعه برای ارتکاب جرائم (ماده ۱۶۹)
۱۰۹	ز - راجع به ولگردی و استعمال علنی الکل و سایر مواد مخدره (بنده ۲۷۵ از ماده ۲۷۵ و ماده (۲۸۵)
۱۱۰	۲- ازقانون خدمت نظام وظیفه عمومی مصوب ۱۳۱۷ و ۱۳۲۲ (مواد ۵۳ و ۶۰)
۱۱۱	۳- ازقانون ازدواج مصوب ۱۳۱۰-۱۳۱۶ - (ماده ۶)
۱۱۲	۴- ازقانون کیفریه های راه آهن مصوب ۱۳۲ (ماده ۶۵)

صفحه	موضوع
۱۱۲	۵- ازقانون منع تعقیب اقرارکنندگان مصوب ۱۳۲۲ (ماده ۵)
۱۱۲	۶- ازقانون مجازات اخلاکگران درصنایع نفت مصوب ۱۳۳۶ (ماده ۱۵)
۱۱۳	۷- ازقانون دیوان جزای عمال دولت مصوبه ۱۳۰۸ (ماده واحد - بند ۱۳ و ۱۴)
۱۱۳	۸- ازقانون مجازات اخلاک کنندگان درامنیت پروازهوایپیمان و خرابکاری دروسایل و تأسیسات هوایپیمائی مصوب اسفند ۱۳۴۹ (ماده واحد - بند ۶)
۱۱۴	۹- ازقانون تشدید مجازات قاچاق اسلحه و مهمات و قاچاقچیان مسلح مصوب فروردین ۱۳۵۱ - (ماده ۴)
۱۱۴	دوم - قوانین شکلی و صوری :
۱۱۴	۱- ازقانون دادرسی و کیفرارتش (ماده ۱۹۷)
۱۱۴	۲- ازقانون آئین دادرسی کیفری
۱۱۴	الف - راجع بمواردی که مستنطق بشروع درتحقیقات مکلف است (ماده ۶۰)
۱۱۵	ب - درترتیب رسیدگی دادگاه بخشی (ماده ۲۴۳)

صفحه	موضوع
۱۱۵	ج - در ترتیب رسیدگی دادگاه جنجه : در محاکمه و حکم (ماده ۳۲۹)
۱۱۵	بخش دوم : رویه های قضائی ایران (آراء دیوان عالی کشور راجع با قرارداد را مورد جزائی) :
۱۱۵	الف - در مورد : دلیل کافی نبودن اقراریه تنهائی در امور جزائی
۱۱۶	ب - در مورد سرقت
۱۱۷	ج - در مورد جعل و تزویر و ازدواج غیر قانونی
۱۱۹	د - در مورد ازدواج زن مسلمه با خارجی غیر مسلم
۱۲۰	ذ - در مورد قتل عمدی و سرقت

بنام خداوند جان و خرد

" اقرار در حق - روق کیف - رن "

پیشگفتار

رساله ای که اینک بدانش پیژوهان و دستداران حقوق کیفری

تقدیم میدارد ، پایان نامه تحصیلی نویسنده در دوره فوق لیسانس حقوق

جزای دانشگاه ملی است .

انگیزه انتخاب عنوان و موضوع فوق توسط نویسنده مبتنی بر جهات

ذیل است :

۱- اهمیت فوق العاده اقرار از دیرزمان تاکنون که هنوز هم---

بعنوان بزرگترین ادله اثبات جرم همراه با سایر دلایل بعنوان شاه دلیل

در جریان دادرسی مورد استفاده قرار گرفته است .

۲- متکی بودن اقرار بر احساسات و عواطف عالی انسانی که از

راستی و جوانمردی سرچشمه گرفته و تأثیر آن در اعتلاء مقام اخلاقی شخص

و تحسین و تحکیم روابط اجتماعی افراد چنانچه فردوسی فرماید :

به از راستی در جهان پیشه نیست ز کژی بترهیچ اندیشه نیست

۳- اشتغال نویسنده که بیست و پنج سال علی الخصوص بمناسبت

حرفه قضائی با ادله اثبات جرم سر و کار داشته است .

۴- در تنظیم و تألیف این رساله توجه نویسنده هم بقوانین و

مقررات و کتب و رسالات و جزوات و مقالات حقوق جزای ایران معطوف بوده

و هم از مقالات و کتب حقوق اروپائی استفاده کرده است و هم به نتایج---

استنباط و استنتاج از معلومات و تجربیات قضائی توسل جسته است .
بهر حال نباید فراموش کرد که زیربنای حقوق جزای ایران بویژه در
تلمرو مسائل شکلی و امور مربوط باآئین داد رسی کیفری سخت تحت تأثیر
حقوق جزای اروپائی بوده ، با این وجود باید پذیرفت که حقوق هر کشوری
با تاریخ ، مذهب ، اخلاق اجتماعی و خصوصیات اتلیمی آنکشور ارتباط
ناگسستی و دائمی داشته و تحولات اقتصادی ، سیاسی و اجتماعی کشور
شامل بسیار موثری در سیر تحول و تطور و تکامل حقوق آن اقالیم بوده و
خواهد بود و بنا بر جهات فوق است که در پهنه گیتی درکشور یا ملت را نمیتوان
یافت که دارای حقوق واحدی باشند و هر کشوری دارای حقوقی است که
حداقل در رفوع با حقوق دیگر کشورها مغایرت دارد ، بنابراین حقوق هر کشور
باید با مورد دقیق و بعنوان يك حقوق مستقل مورد تحقیق و موشکافی قرار
گیرد .

همانطوریکه گفته شد حقوق جزای ایران تحت تأثیر شدید حقوق
اروپائی بالاخص حقوق جزای کشورهای فرانسوی زبان و نیز حقوق اسلامی
بوده است لذا نویسنده این رساله را " اقرار در حقوق کیفری " بطور کلی با توجه
باین جهات مورد تفسیر و بررسی قرار داده و در تنظیم و تدوین آن جهد
وافی شده که موضوع اقرار از نظر ماهیت یعنی از دیدگاه قانون جزا و هم از
لحاظ شکل و فرم یعنی از دیدگاه قانون آئین داد رسی کیفری مورد توجه
و دقت قرار گیرد .

در خاتمه لازم بتذکر است که از آنجاکه آثار و نوشته های اینا بشهر

نمی‌تواند کامل و خالی از لغزش بوده و عاری از عیب و نقص باشد در صورتیکه
نقائصی در این رساله مشهود گردید، امید است صاحب‌نظران بدیده اغماض
نگریسته باشد که این رساله مورد استفاده دانش‌پژوهان حقوق جزا قرار
گیرد.

تهران - بتاریخ ۱۳۵۳/۲/۱۵

کلیــــــــــــــــات

راستگوئی از صفات و غرایز عالییه بشری است . انسان راستگوـــــــــــــو
 همواره مورد احترام قاطبه افراد جامعه بوده و وجدان آسوده ای دارد .
 اگر آدمی راستگوئی را ولود ریاره ای موارد بضرر او هم باشد شعار و شعار
 زندگی خود قرار دهد مطمئنا " سعادتمند و سربلند خواهد بود .
 اگر افراد بشر در جوامع خود راستگوئی را پیشه خود سازند آن جامعه
 خوشبخت بوده و دعاوی حقوقی و جزائی بحداقل تنزل پیدا کرده ، بلکه
 ازین خواهد رفت و اصولا " دست گاه قضائی عملا " بیکار خواهد شد .
 بهمین جهت است که پیامبران و پیشوایان مذاهب مختلفـــــــــــــه
 بالاتفاق در روغگوئی این صفت مذموم را منع نموده و اساس زندگی صحیح
 اجتماعی را مبتنی بر راستگوئی قرار داده اند هر چند این راستگوئی بطـــــــــــــور
 صوری و موقتی بشر را انسان باشد ولی نفع جامعه خیلی بالاتر از منافع موقتی
 افراد آنها میباشد و با توجه به فحوای " قرارداد اجتماعی " ژان ژاک روسو
 متفکر و حقوقدان بزرگ فرانسه افراد اجتماع چه بسا باید منافع خویش را
 در حقیقت برای زندگی بهتر خود بعلت ورود در اجتماعی که در آن زندگی
 میکنند و بطور ضمنی با آن قرارداد اجتماعی بسته اند فدای آن اجتماع کرده و
 از آن صرف نظر نمایند .

پیشوایان ادیان مختلفه و اخلاقیون و متفکرین و شاعران بالاتفاق
 بهترین و بزرگترین کارها را راستگوئی ، و بدترین آنها را در روغگوئی قرار
 داده اند . در روغگوئی در مذاهب از بدترین گناهان کبیره است .

راستگو، راستان همه رستند   در جهان راستان قوی دستند

راستی موجب رضای خداست   کس ندیدم که گم شد از ره راست

به از راستی در جهان پیشه نیست   زکزی بترهیی اندیشه نیست

انسان تصور میکند برای جلب استفاده خود باید بد روغوثی متوسل
 شده و از راستگویی پرهیز نماید در صورتیکه اینطور نیست و بفرشی آنکه شخص
 گناهی مرتکب شده باشد باید بگناه خود اعتراف کند و از بار سنگین مسئولیت
 وجدان بکاهد. ندای وجدان همواره انسان را با قرار گناهان خود تحریص
 و ترغیب مینماید. در جوامع مسیحی وقتی افراد گناهی بزرگ مرتکب شوند
 بصومعه و دیرها پناه میبرند، نزد راهب و راهبه و کشیشان بگناه خود
 اقرار مینمایند و از بار سنگین مسئولیت وجدان کاسته سبک و آزرده و فارغ -
 البال از دیرها خارج شده و یا برای اینکه باز هم از مسئولیتهای وجدان و
 فشار آن بیشتر خلاصی یابند برای مدت محدودی یا برای همیشه تاپایان
 عمر در صومعه معتکف شده و خود را وقف مذهب مینمایند. انسان وقتی
 مرتکب عمل خلافی شد و یاد رحمت و انبیین جامعه ای که در آن زندگی میکند
 مرتکب جرمی گردید وجدان او تحت فشار و عذاب قرار گرفته مردم ندای
 درونی وجدان او را واراد میکند که از عمل بد خویش پرهیز بردارد و بار سنگین
 وجدان را آسوده نماید، باین جهت است که چه بسیار دیده شده مجرمینی
 که حتی بزرگترین جرائم را مثل قتل عمد مرتکب شده اند و هیچگونه آثار و
 برگه ای در مورد بزه ارتكابی از خود بجای ننهادند و مأمورین کشف جرائم - م
 بهیچوجه نتوانسته اند آثار و مدرکی از عمل ناپسند آنان بدست آرند، پس از

گذشت ماهها و حتی سالها بعلت فشار و عذاب شدید وجدان و روان ، خود را بمقامات انتظامی معرفی کرده و پرده از یک جنایت مدعش برداشته اند و آنچه از جرائم مرتکب شده اند اقرار و اعتراف نموده اند و نمایران بکرات دیده شده و آنوقت با وجودیکه میدانند مجازات سنگینی راحتی بتیمت جان خود متحمل خواهند شد فوق العاده آسوده و سبکبال شده و از فشار شدید وجدان خلاص شده اند ، صرفنظر از این مطالب که ذکر شده هیچ دلیل و مدرکی نمیتواند بهتر از آن چیز که شخصی دانسته یا نداشته مرتکب شده و خود بهتر از هر کسی از آن مطلع است مارتع را برای قاضی و محکمه مدلل نماید زیرا که امیک از گواهان قضیه بجریان امر بهتر از خود مرتکب بجرم عالم و آگاه میباشند .

نظریجهات بالا است که از بد و تمدن جوامع بشری تاکنون اقرار در امور مدنی خصوصا " و در امور کیفری عموما " بهترین وسیله برای کشف حقایق و بزرگترین حجت و دلیل در محاکم و امور قضائی مورد استفاده داد رسان بوده و هنوز هم از اهمیت اولیه آن با وجود پیشرفت علوم قضائی کاسته نشده است .

* * * *

فصل اول

(سابقه و سیب-رتاریخی)

بخش یکم - سوابق اقرار در رازمنه قدیمه

۱- اقرار در حقوق رم - در روم باستان برای اقرار اعم از دعاوی کیفری یا حقوقی ارزش فوق العاده قائل بودند و آنرا ملکه دلایل مینامیدند و استدلال آنها این بود که اقرار در هر دو مورد امور کیفری و حقوقی بیش از هر چیز در قضات را روشن و آنها را بحقایق واقف و وجدان داد رس را آسوده مینماید . پیرامون اقرار در حقوق رم باستان مباحثات فراوانی بعمل آمده مثلاً " تجزیه ناپذیری اقرار در امور مدنی مورد توجه حقوقدانان رم باستان بوده - است یا اینکه سکوت را بخودش خود متضمن اقرار دانسته اند .

بهر حال حقوق رم باستان پیرامون اقرار بحثهای جالب و پرارزشی نموده . چنانچه ریشه تعدادی از قواعد کنونی حقوق اروپایی را میتوان از حقوق رم باستان متأثر دانست .

۲- اقرار در حقوق ایران باستان -

الف : دوران نرمانروایی مادها :

متأسفانه در دوران مادها از نظر مقررات قضایی یکی از دوانهای مبهم و تاریک تاریخ ایران بشمار میرود ، زیرا کتیبه ای از این دوران بجای نمانده که معرفت مقررات کیفری این دوران و از جمله ادله اثبات جرم که اقرار یکی از آنهاست بوده باشد ولی جان امیدواری باقی است که با حفاریهای بعدی باستانشناسان و بدست آمدن الواح و کتیبه های اطلاعاتی در اینموارد -